

Vývoj a historie španělského jazyka

Historia y desarrollo de la lengua española

URO/MVHS

1/1 ZK

5 kr./ZK

1. ročník (A)

LS 2009/2010

obor: *filologie: španělský jazyk* (NMGr)

titulaci: *Filología: lengua española* (2° ciclo)

Vyučující: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Charakteristika předmětu // Contenido del curso:

Cílem kurzu je seznámit studenty s dějinami španělského jazyka, s okolnostmi determinujícími jeho vývoj i s vnitřními změnami (fonetickými, morfologickými, syntaktickými). Mimo to jsou představeny základní dialekty (z hlediska diachronního i synchronního) a varianty španělštiny v Latinské Americe. Výuka probíhá v češtině a ve španělštině, poskytované materiály – pracovní sešity – jsou ve španělštině. // El objetivo del curso es proporcionar a los estudiantes conocimientos sobre la historia externa de la lengua española, sobre circunstancias que determinaron su desarrollo, sobre cambios internos (fonéticos, morfológicos, sintácticos). Además se presentarán dialectos básicos (desde la perspectiva sincrónica y diacrónica) y variantes del español latinoamericano. Las clases se imparten en Cheb y español, los materiales – cuadernos – están en español.

Hodnocení // Evaluación:

Předmět je ukončen kombinovanou zkouškou, která se skládá z písemné a ústní části v rozsahu vymezeném tematickými plány, samostudiem (témata viz níže). Součástí zkoušky je také prokázání znalosti literatury: student předloží seznam přečtené literatury, což je nutná podmínka pro připuštění ke zkoušce, následuje rozprava nad přečtenou literaturou. // El curso acaba con un examen combinado; consiste en parte escrita y parte oral, que abarcan tanto los temas tratados en clase y como los del temario para preparación individual (véase más abajo). Se requieren conocimientos de bibliografía: los estudiantes entregan una lista de literatura estudiada, lo cual es condición necesaria para ser admitido a la parte oral del examen; seguirá una discusión sobre la literatura.

Tematický plán // Temario:

1. Přednáška: Španělština a její místo v Románii. Diferenciace uvnitř Románie. Kritéria dělení západních a východních románských jazyků. Seminář: Diferenciace románských jazyků, ukázky jazyků a prvních dokumentů. // Clase magistral: Español y su lugar en Romania. Criterios de división de lenguas románicas en occidentales y orientales. Seminario: diferenciación de las lenguas románicas, muestras de las lenguas, primeros documentos.
2. Přednáška: Jazykové změny. Jazykové změny vnější a vnitřní, jejich příčiny. Seminář: Rozrůznění románského lexika. // Clase magistral: Cambio lingüístico. Cambios externos e internos, sus causas. Seminario: Diferenciación del léxico románico.
3. Přednáška: Periodizace vývoje španělštiny. Jednotlivé etapy a jejich charakteristika: etapa římská, vizigótská, arabská, španělština primitivní, středověká, Zlatého věku, předmoderní, moderní. Klíčové momenty, osobnosti, díla. Seminář: Analýza ukázek textů z jednotlivých období. // Clase magistral: Periodización de la historia del español. Característica de las etapas: romana, visigoda, árabe, castellano primitivo, medieval, Siglo de Oro. Momentos, personas y obras clave. Seminario: Análisis de textos de diferentes épocas.
4. Přednáška: Historická fonetika a fonologie. Z latiny k *protorromance*. Vokalismus: diftongace, působení yod. Konsonantismus: palatalizace, sonorizace, degeminace y frikatizace. Fonetické revoluce Zlatého věku. Seminář: Analýza textů z hlediska fonetických změn. Responze v ostatních románských jazycích. // Clase magistral: Fonética y fonología históricas: Del latín al protorromance. Vocalismo: diptongación, actuación de la yod. Consonantismo: palatalización, sonorización, degeminación, fricativización. Revolución fonética del Siglo de Oro. Seminario: Análisis de textos desde el punto de vista de los campos fonéticos. Correspondencias en otras lenguas románicas.
5. Přednáška: Historická morfologie. Substantivum: redukce pádové morfologie, substantivních kmenů a rodů. Adjektivum: rody, stupňování, postavení. Zájmena: zájmena osobní a jejich flexe, vznik třístupňové deixe, vznik členů. Sloveso. Syntetické tvary, vznik analytických tvarů, zánik mediopasiva. Seminář: Analýza

změny slovesné morfologie a systému slovesných kategorií. // Clase magistral: Morfología histórica. Sustantivo: reducción de la morfología casual, de las clases y géneros. Adjetivo: géneros, gradación, posición. Pronombres: pronombres personales y su flexión, formación de la deixis trigradual, formación de los artículos. Verbos: formas sintéticas y analíticas, desaparición del mediopasivo. Seminario: Análisis del cambio de la morfología verbal y del sistema de categorías verbales.

6. Přednáška: Historická syntax a typologická změna. Syntaktické změny: analytičnost, slovosled, redukce nevětné subordinace. Stylistické preference v různých obdobích. Styl, lexikum. Seminář: Analýza textů z hlediska typologické změny. // Clase magistral: Sintaxis histórica y cambio tipológico. Cambios sintácticos: carácter analítico, orden de palabras, reducción de la subordinación no-clausal. Preferencias estilísticas en diferentes períodos. Estilo, léxico. Seminario: Análisis de textos desde el punto de vista del cambio tipológico.
7. Přednáška: Dialektální variace. Španělsko: hlavní dialekty, regionální varianty, jejich charakteristické rysy. Amerika: charakteristika americké španělštiny, základní fonetické, morfosyntaktické a lexikální odlišnosti. Seminář: Analýza dialektálních textů (psaných i mluvených) // Clase magistral: Variación dialectal. España: dialectos principales, variedades regionales, sus rasgos característicos. América: característica del español hispanoamericano, diferencias fonética, morfosintácticas y léxicas básicas. Seminario: Análisis de textos dialectales (escritos y orales).

Témata samostudia // Temas para preparación individual:

- Substrát, adstrát, superstrát. Etnická situace na Pyrenejském poloostrově, předrománské prvky ve španělštině. // Sustrato, adstrato, superstrato. Situación étnica en la Península Ibérica. elemento prerromanos en el español.
- Identifikace jazykových změn, historicko-srovnávací metoda. // Identificación de los cambios históricos, método histórico comparativo.
- Sporadické fonetické změny. Nunto znát terminologii (např. asibilace, metateze, atp.) //Cambios fonéticos esporádicos. (Terminología, p.ej. asibilación, metátesis, etc.)
- Vývoj tvarů neohebných slovních druhů // Desarrollo de las formas en las clases de palabras indeclinables.

Bibliografie // Bibliografía:

Základní literatura // Literatura básica:

GARCÍA MOUTON, Pilar, 2002. *Lenguas y dialectos de España*. Madrid: Arco-Libros.
KAFKA, Stanislav, 1998. *Cesta k moderní španělštině*. Ostravská univerzita.
LAPESA, Rafael. 1980. *Historia de la Lengua Española*. Madrid: Gredos.
OSTRÁ: *Úvod do dějin španělského jazyka*. SPN Praha, 1967.
PAVLÍČKOVÁ, A. 1990. *Historia y Desarrollo de la Lengua Española*. České Budějovice: PF JU ČB
ZAVADIL, Bohumil. 1998. *Vývoj španělského jazyka I*. Praha: Karolinum.
ZAVADIL, Bohumil, 2004. *Vývoj španělského jazyka II*. Praha: Karolinum
VAQUERO DE RAMÍREZ, M., 2003³: *El español de América I. Pronunciación*. Madrid, Arco Libros.
VAQUERO DE RAMÍREZ, M., 2003³: *El español de América II. Morfosintaxis y Léxico*. Arco Libros.

Doplňková literatura // Literatura complementaria:

ALARCOS LLORACH, Emilio. 1991. „Fonología diacrónica“. En: *Fonología Española*. 209-281. Madrid: Gredos.
AMADO ALONSO, 1968: *Castellano, español, idioma nacional*, Buenos Aires, Losada, 4.ª ed..
ARIZA VIGUERA, Manuel. 1989. *Manual de Fonología Histórica del Español*. Madrid: Síntesis.
ARIZA VIGUERA, Manuel. 1997. *Comentario de textos dialectales*. Arco-libros 1997.
FRAGO GRACIA, Juan Antonio. 1999. *Historia del español de América*. Madrid, Gredos.
GAUGER, Hans-Martin. 1989. *Introducción a la lingüística románica*. Madrid, Gredos.
GRANDA, G. DE. 1994. *Español de América, español de África y hablas criollas hispánicas*. Gredos.
LAPESA, Rafael, 2000. *Estudios de morfosintaxis histórica del español*. Madrid, Gredos.
LATHROP, THOMAS A. 1995. *Curso de Gramática Histórica Española*. Barcelona: Ariel.
LLOYD, P. M. 1993. *Del latín al español I. Fonología y morfología históricas de la lengua española*. Madrid, Gr.
OSTRÁ, 1990: *Prehled vývoje románských jazyků I – lidová latina, francouzština*. SPN Praha.
OSTRÁ, 1990: *Prehled vývoje románských jazyků II – italština, rumunština*. SPN Praha.
OSTRÁ, SPITZOVÁ, 1973: *Úvod do studia románských jazyků*. SPN Praha.
VESELÁ, JANA 2006. La unidad del idioma español. En: *Lingua viva*. 2/2006, České Budějovice.
WARTBURG, Walter von, 1991 (1952): *La fragmentación lingüística de la Rumania*. Madrid, Gredos.
ZAMORA, ALONSO VICENTE. 1989. *Dialectología Española*. Madrid: Gredos.